

Handläggare

Jenny Enberg

Strategisk samhällsplanerare

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Översiktsplan för Enköpings kommun 2040

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens plan-, mark- och exploateringsutskott föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. Anta översiktsplan 2040, Enköpings kommun, daterad 2025-05-14.

Beskrivning av ärendet

Översiktsplanen är kommunens strategi för hur mark och vatten ska användas och bevaras och bebyggelse utvecklas för att säkerställa en långsiktig hållbar utveckling, i enlighet med plan- och bygglagens bestämmelser. Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan.

Under hösten 2019 fick dåvarande samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att tillsammans med berörda förvaltningar ta fram en ny översiktsplan för Enköpings kommun. Översiktsplanen har särskilt fokus på våra mindre tätorter och byggande på landsbygden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av verksamheten strategisk planering på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Översiktsplanen har tagits fram i bred samverkan med kommunens samtliga förvaltningar och bolag. Kommunstyrelsens plan-, mark- och exploateringsutskott har varit ansvarigt för processen och har medverkat

aktivt i framtagandet genom ett antal arbetsmöten. Planen har genomgått samråd under vintern 2023/2024 och granskning under vintern 2024/2025.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att översiktsplanen är redo att antas.

Ekonomiska konsekvenser

Översiktsplanen möjliggör för en befolkningsökning i våra mindre tätorter och på landsbygden. Det medför att kommunen behöver kunna tillgodose ökade behov av barn- och äldreomsorg, skola, vägar, teknisk infrastruktur, grönstruktur, mötesplatser, kultur och fritidsaktiviteter mm.

Översiktsplanen bedöms kunna bidra till positiva konsekvenser ur ekonomiskt perspektiv. Genom att hushålla med mark och att prioritera bebyggelseutvecklingen kan kommunen dra nytta av redan gjorda investeringar. Att förtäta inom tätorterna och främst på redan ianspråktagen mark med tillgång till befintlig infrastruktur och VA samt att komplettera bostadsbeståndet möjliggör lägre produktions- och boendekostnader och en större variation av bostäder. Detta ökar möjligheten för fler att bosätta sig där de vill och stärker dessutom den sociala tryggheten. Det ger också mer motståndskraftiga tekniska system genom ökat kundunderlag.

Planen ökar också förutsättningarna för att stärka det lokala näringslivet. Förslagen till funktionsblandade områden i de centrala delarna av tätorterna innebär att arbetsplatser och mindre företag har möjlighet att etablera sig i lägen som är attraktiva för både arbetsgivare och arbetstagare. Genom att möjliggöra för flytt av verksamhetsområden från bostadsområden till mer ändamålsenliga platser, frigörs mer plats för service, näringsliv och flerbostadshus i attraktiva lägen vilket stärker den lokala ekonomin.

Planen ger också en inriktning för bebyggelseutvecklingen, huvudsakligen i de lägen där det finns eller kan tillkomma service. Planen pekar även ut lämpliga områden för utveckling av offentlig service i form av förskola, skola och omsorg. Detta kan underlätta arbetet med investeringar i kommunala fastigheter och verksamheter. En tydlig översiktsplan bedöms även kunna ge positiva ekonomiska konsekvenser för byggaktörer i kommunen, då den kan tydliggöra förutsättningarna och bidra till enklare plan- och byggprocesser.

Riktlinjer för utveckling av bebyggelse där krav på detaljplan inträder har också förtydligats för att styra den typen av exploatering till goda lägen som minskar risken för oväntade kommunala ekonomiska åtaganden.

Kommunens tätorter är relativt små och därför finns en risk att de ekonomiska tröskeleffekterna för investeringar inom bland annat vatten och avlopp, offentlig verksamhet och kollektivtrafik blir höga. Även om en för orterna stor nybyggnation skulle ske finns därför en risk att kundunderlaget fortsatt är för litet för att tillgången till olika funktioner eller service ska kunna öka. Det finns risker att utbyggnad av service och funktioner inte genomförs i samma takt som bostadsbyggandet.

Sociala eller miljömässiga konsekvenser

Översiktsplanen bedöms ge en rad positiva konsekvenser utifrån ekologiskt hållbarhetsperspektiv. Utvecklingsstrategierna med prioriterad förtätning i utpekade tätorter och tydligare principer kring bebyggelseutveckling i naturområden samt planeringsprinciper som värnar naturen och kulturlandskapet ger positiva konsekvenser för ekologisk hållbarhet. Planen har också en tydlighet kring utveckling i skyddade områden vilket kan bidra kan bidra till att bibehålla den ekologiska mångfalden.

De tätortsnära grönområdena värnas för att bibehålla närhet och nåbarhet för invånarna, förutom de ekosystemtjänster som dessa områden levererar. De fem LIS-områdena kan också bidra till att främja friluftsliv och rekreation för både turister och enköpingsbor. Ambitionen i planen är också att bibehålla eller förstärka tillgängligheten till Mälaren genom att värna utbudet av friluftaktiviteter och förbindelsen till Mälarens naturområden.

Kommunen eftersträvar en bebyggelseutveckling i kollektivtrafikhöga stråk för att öka rörelsefriheten hos olika grupper i samhället, minska behovet av bil och på sikt bidra till underlag för utökad kollektivtrafik. Förbättrade kopplingar för gång-, cykel- eller kollektivtrafik skulle leda till märkbara positiva konsekvenser utifrån ett jämlikhetsperspektiv. I tätorterna ska kommunen verka för att tätorternas invånare och särskilt barnen ska få bättre och mer trafiksäkra möjligheter att gå och cykla. Detta genom att överta vägar eller att förmedla behov till ansvariga aktörer. I flera tätorter finns utmaningar med en större väg som utgör barriär i samhället, och den frågan behöver hanteras i kommande planprocesser.

Planens intentioner för tätorternas utveckling bedöms få positiva konsekvenser som främjar Enköpings identitet. Genom att planera för att boende i tätorterna ska ha nära till service, rekreation och andra viktiga funktioner stärks livskvalitet och bygemenskap, vilket är en viktig del av Enköpings identitet som en "nära" kommun. Genom att i första hand förtäta i befintliga områden skapas också en närhet till vardagens målpunkter som minskar behovet av bil. Detta ökar chansen att fler är ute och rör sig och kan se varandra i vardagen, vilket stärker bygemenskap och trygghet, något som många medborgare har lyft i dialog med kommunen som viktiga frågor på deras respektive bostadsort. Den långsiktiga ambitionen att flytta bullrande, trafikgenererande och på andra sätt störande verksamheter ut ur tätorternas centrala delar kan också bidra till en bättre boendemiljö.

Beslutsunderlag

Följande handlingar har legat till grund för beslutet:

- Tjänsteskrivelse, 2025-05-08
- Översiktsplan 2040, 2025-05-14
- Granskningsutlåtande, 2025-05-14
- Länsstyrelsens granskningsyttrande, 2025-01-23
- Samrådsredogörelse, 2024-09-30
- Miljökonsekvensbeskrivning och hållbarhetsbedömning, 2023-11-08

Ansvariga tjänstepersoner

Tjänsteskrivelsen är fastställd av följande:

- Hannu Högberg, tf. förvaltningschef
- Daniel Pettersson, enhetschef översiktsplanering

Sändlista

Beslutet skickas till:

- Boverket, för kännedom
- Länsstyrelsen i Uppsala län, för kännedom
- Region Uppsala, för kännedom
- Strängnäs kommun, för kännedom

- Västerås stad, för kännedom
- Sala kommun, för kännedom
- Heby kommun, för kännedom
- Uppsala kommun, för kännedom
- Håbo kommun, för kännedom
- Ekerö kommun, för kännedom